

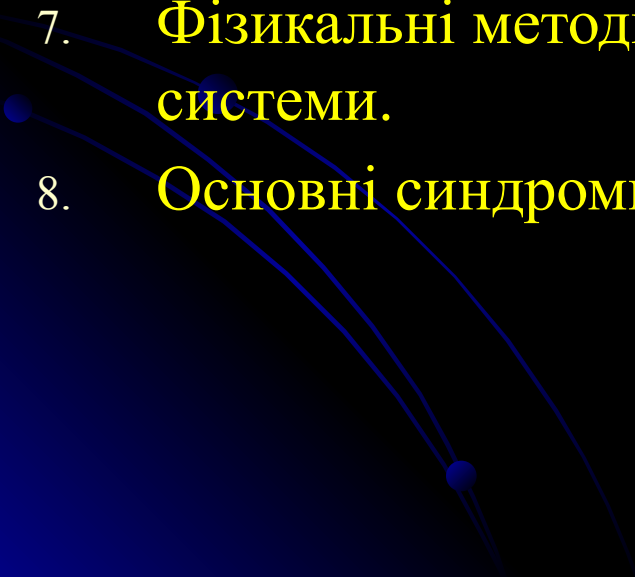

Запорізький державний медичний університет
Кафедра загальної практики - сімейної медицини

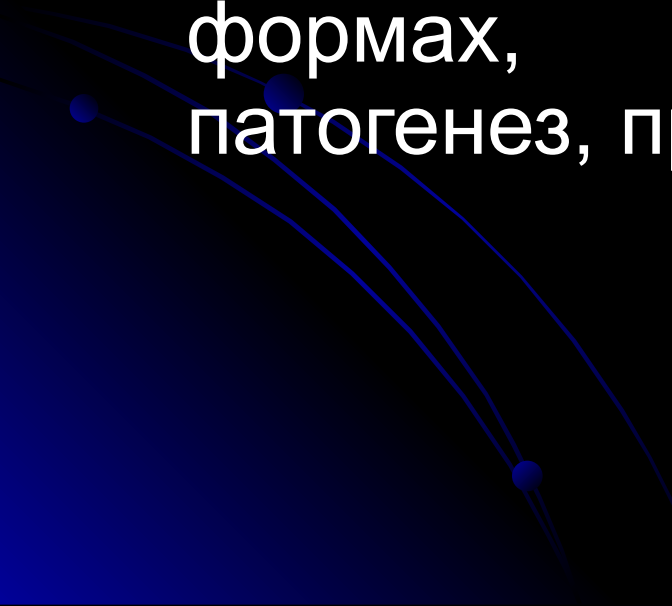
**Введення в клініку внутрішніх хвороб.
Основні правила розпитування хворих.
Схема історії хвороби. Фізикальні методи
дослідження органів дихання і серцево-
судинної системи**

Лектор:
зав. кафедрой, д.мед.н., проф.
Михайловська Н.С.
2016 рік

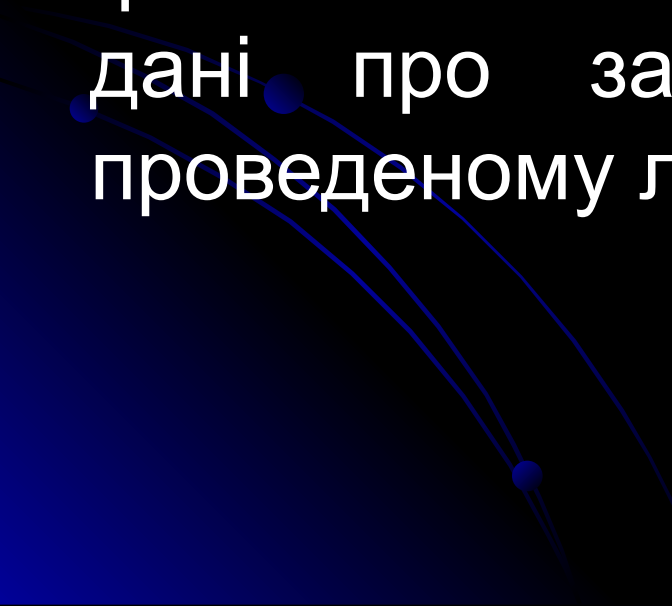
План

1. Введення в клініку внутрішніх хвороб
  2. Схема історії хвороби
  3. Основні правила опитування та огляду хворого.
  4. Методи дослідження хворого
  5. Фізикальні методи дослідження дихальної системи.
  6. Основні синдроми в пульмонології
  7. Фізикальні методи дослідження серцево-судинної системи.
  8. Основні синдроми в кардіології
-

Внутрішні хвороби

- одна з найбільших галузей теоретичної та практичної медицини, яка вивчає розпізнавання захворювань внутрішніх органів в їх різноманітних клінічних формах, причини виникнення, патогенез, профілактику і терапію.
-

- **Пропедевтика внутрішніх хвороб - попереднє вивчення внутрішніх хвороб або введення в науку про внутрішні хвороби**
- **слово грецького походження і означає вступ або попереднє навчання.**
- **Вивчаючи пропедевтику внутрішніх хвороб майбутній лікар навчається методам діагностики захворювань**

- Історія хвороби є основним медичним документом, в якому реєструються всі відомості про хворого і його захворювання. Історія хвороби складається з двох розділів:
    - 1) розповіді хворого про себе;
    - 2) об'єктивних відомостей, що включають фізикальні та лабораторно-інструментальні дані про захворювання, його перебігу, проведеному лікуванні і його ефективності.
-

ПЛАН

Історії хвороби

- Загальні відомості про хворого (паспортна частина).
- Скарги.
- Опитування по системах.
- Анамнез хвороби.
- Анамнез життя.
- Об'єктивне обстеження хворого.
- Можливий діагноз.
- Дані додаткових досліджень.
- Остаточний клінічний діагноз.
- Лікування.
- Щоденник спостережень.
- Епікриз.

Розпитування хворого

Паспортна частина

- Прізвище ім'я по батькові
- Вік
- Сімейний стан
- Підлога
- Національність
- Освіта
- Місце проживання
- Місце роботи
- Професія (посада)
- Адреса найближчих родичів
- Дата надходження в клініку

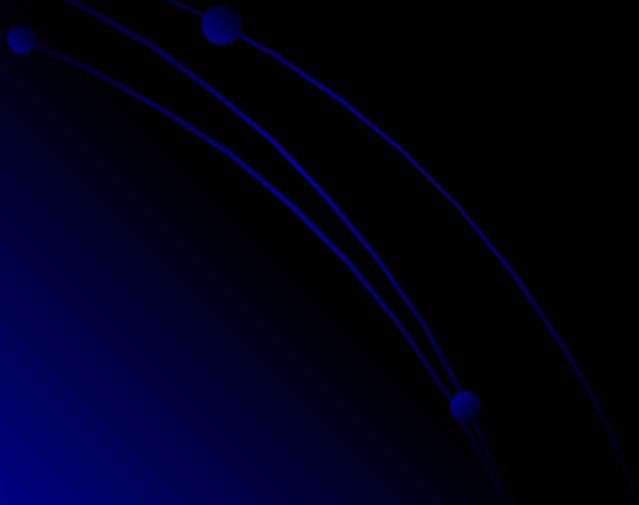
Скарги

- **Основні скарги**

ті, які пред'являє сам хворий

- **Додаткові скарги**

лікар виявляє активно, ставлячи питання хворому

Деталізація скарг: основні характеристики болю

- Характер болю (гостра, тупа і т.д.)
- Локалізація болю
- Поширення (іррадіація) болю
- Тимчасова або постійна біль
- Умови виникнення болю
- Умови полегшення болю
- Супутні симптоми

*Анамнез захворювання (Історія справжнього захворювання - *anamnesis morbi*)*

- відображає розвиток хвороби від її початку до справжнього моменту

- початок хвороби
- подальший перебіг
- проведені діагностичні заходи
- проведене лікування, його ефективність
- причина захворювання на думку пацієнта

Анамнез життя (*anamnesis vitae*)

- медична біографія хворого, що відображає усі періоди
ЙОГО ЖИТТЯ

- місце народження, побутові умови в дитинстві, перенесені дитячі захворювання
- трудовий анамнез
- матеріально-побутові умови
- сімейний стан в даний час
- перенесені захворювання
- шкідливі звички
- спадковість по лініях батька і матері
- алергологічний анамнез
- травми, операції
- у жінок - гінекологічний анамнез

Об'єктивне обстеження хворого (*status praesens*)

вивчення окремих органів і систем:
система органів дихання, серцево-
судинна система, органи травлення,
органи виділення, ендокринна система,
нервова система.

- загальний огляд (*inspectio*)
- пальпація (*palpatio*)
- перкусія (*percussio*)
- аускультация (*auscultatio*)

Загальний огляд

- Загальний стан хворого (задовільний, середньої тяжкості, важкий, дуже важкий).
- Положення хворого (активне, пасивне, вимушене).
- Стан свідомості (ясне, порушене: ступор, сопор, кома).
- Загальний вигляд (Habitus) хворого включає: конституцію, масу тіла і зріст хворого

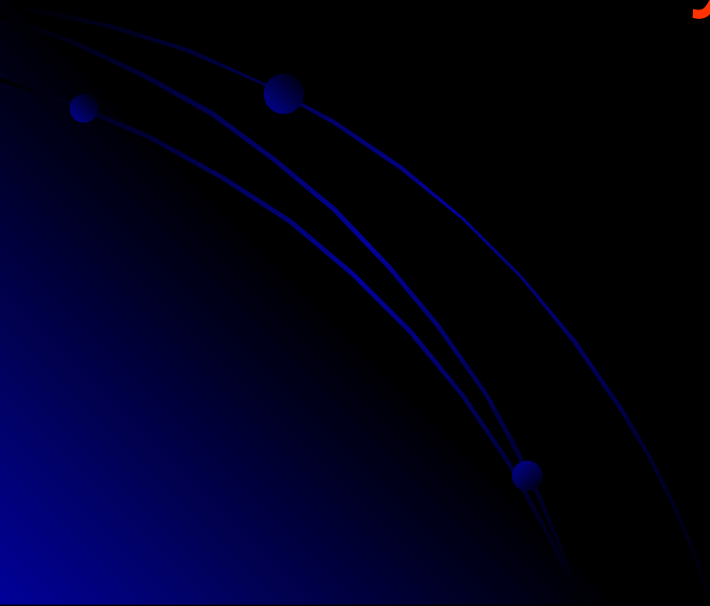
Положення хворого

- **Активне положення** - хворий легко змінює своє положення в залежності від обставин.
- **Пасивне положення** спостерігається при несвідомому стані хворого і в разі крайньої слабкості. Хворі нерухомі, голова і кінцівки звисають в силу їх тяжкості.
- **Вимушене положення** хворий приймає для ослаблення або припинення наявних у нього хворобливих відчуттів (біль, кашель, задишка).

Стан свідомості

- **Ступорозний стан (stupor)** - стан оглушення. Хворий погано орієнтується в навколишній обстановці, на запитання відповідає з запізненням.
- **Сопорозний стан (sopor), або сплячка**, з якої хворий виходить на короткий час при гучному оклику чи трясінні. Рефлекси збережені.
- **Коматозний стан (coma) несвідомий стан**, що характеризується повною відсутністю реакції на зовнішні подразники, відсутністю рефлексів і розладом життєво важливих функцій.

*Фізикальні методи
дослідження дихальної
системи. Основні синдроми в
пульмонології.*

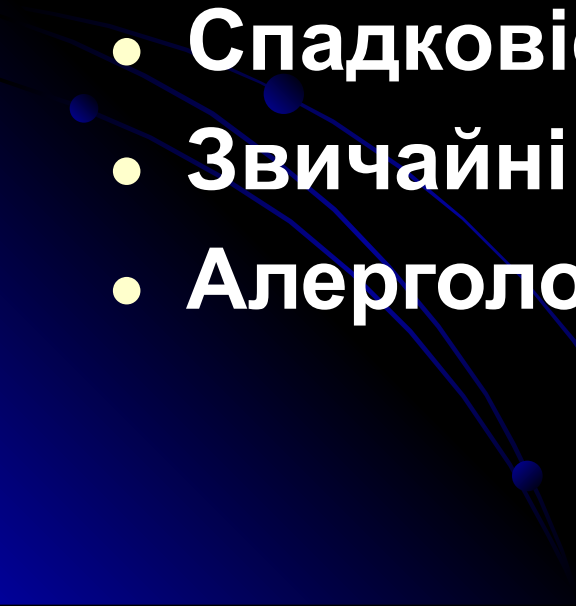

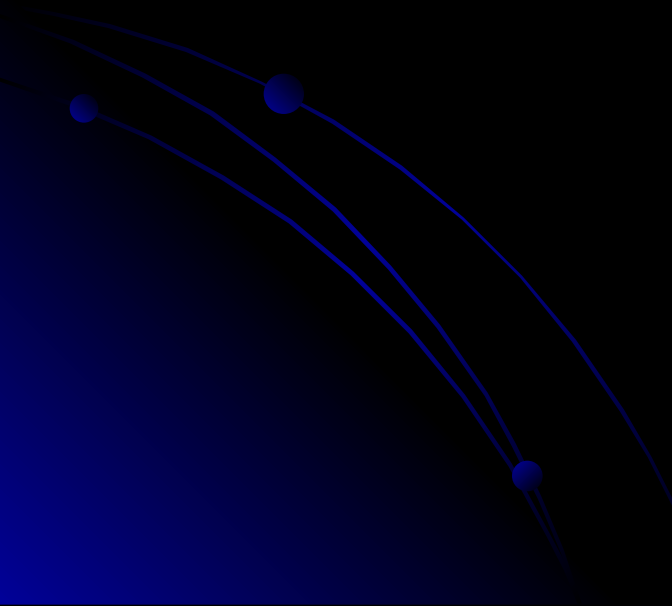
Основні скарги

- Болі в грудній клітці, пов'язані з кашлем, диханням
- Кровохаркання (haemoptoe)
- Кашель (tussis)
- Мокрота (sputum)
- Задишка (dyspnoe)
- Задуха (asthma)

Anamnesis vitae

- Кліматичні умови
  - Умови праці
  - Побутові умови
  - Перенесені захворювання
  - Спадковість
  - Звичайні інтоксикації
  - Алергологічний анамнез
-

Загальний огляд

- **вимушене положення**
    - ортопное
    - На хворому боці
    - Положення «дренажу»
-

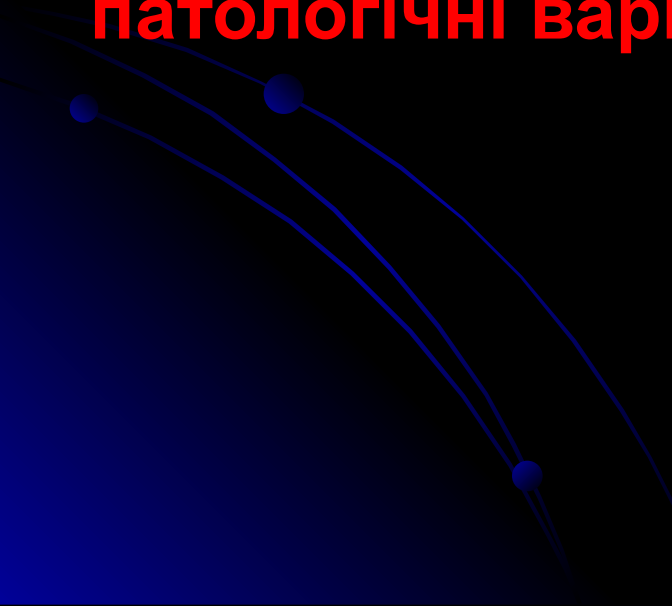
Положення тіла - ортопное

На хворому боці (Абсцес легені)

Огляд грудної клітки

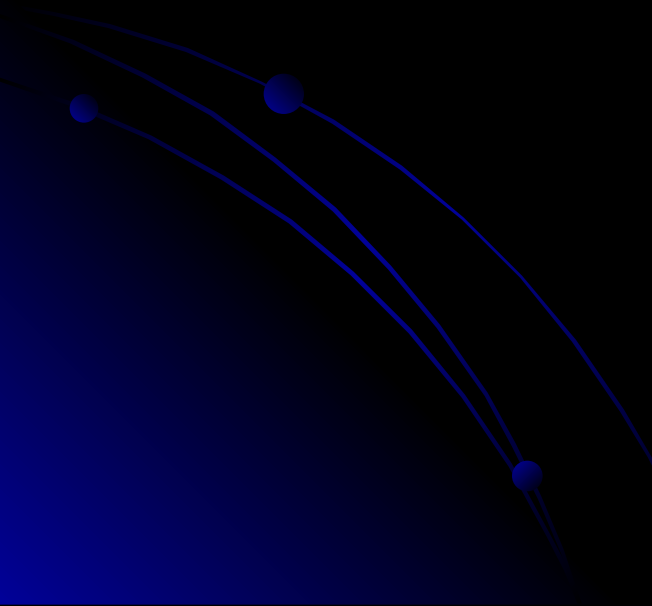
- **симетричність** над- і підключичних ямок, ключиць, участь обох половин грудної клітки в акті дихання.
  - тип дихання: **грудний, черевний і змішаний.**
  - тип грудної клітини: **нормальна або патологічні варіанти.**
-

- Викривлення хребта (кіфоз, лордоз, сколіоз) надають грудній клітці неправильну форму.

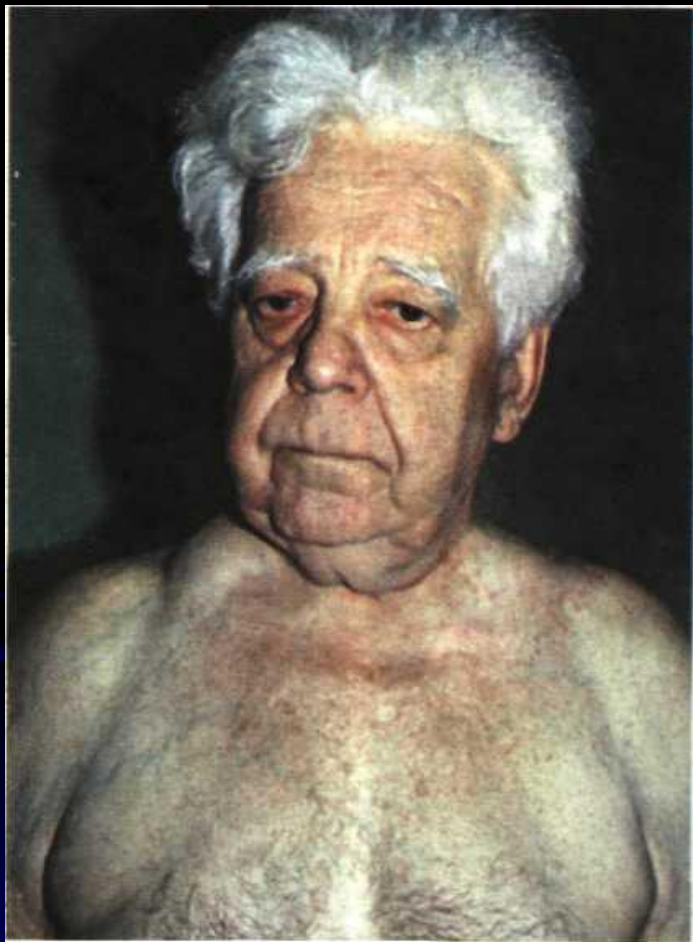
Патологічні варіанти грудної клітини

Рахитическая грудная клетка

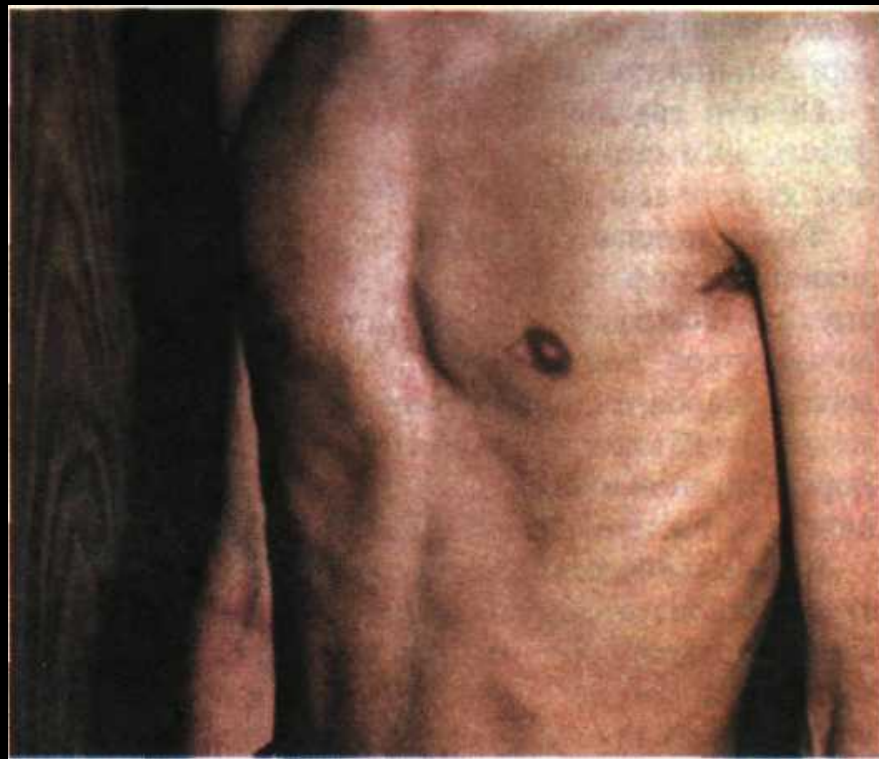

Патологічні варіанти грудної клітини

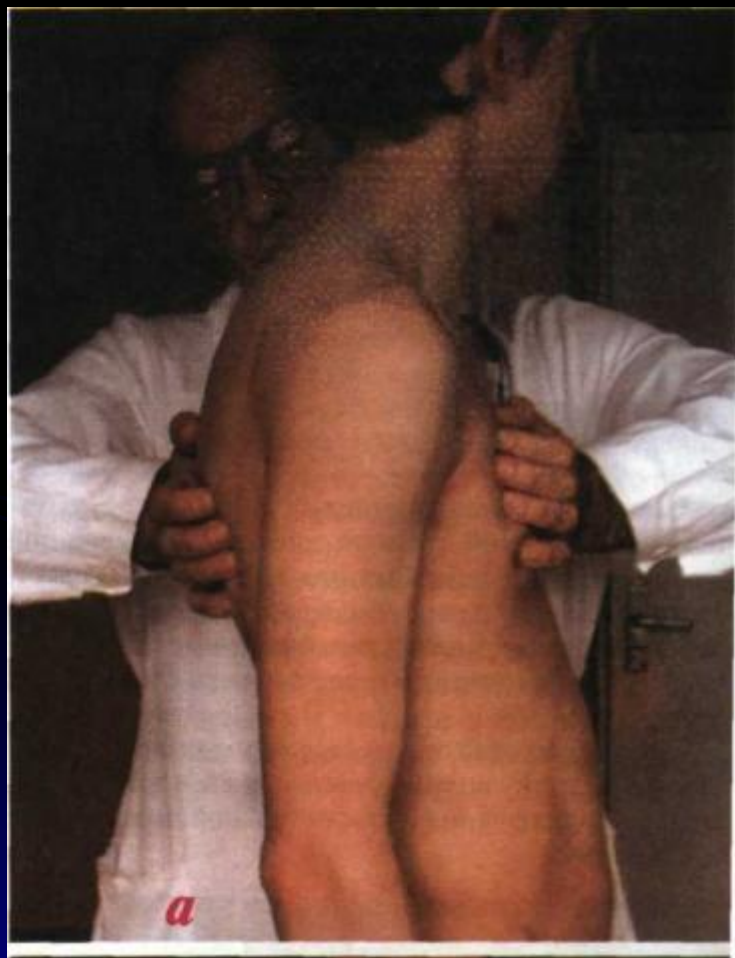

Емфізематозна грудна клітка

Воронкоподібна грудна клітка (груди шевця).

Пальпація грудної клітини- визначення ригідності

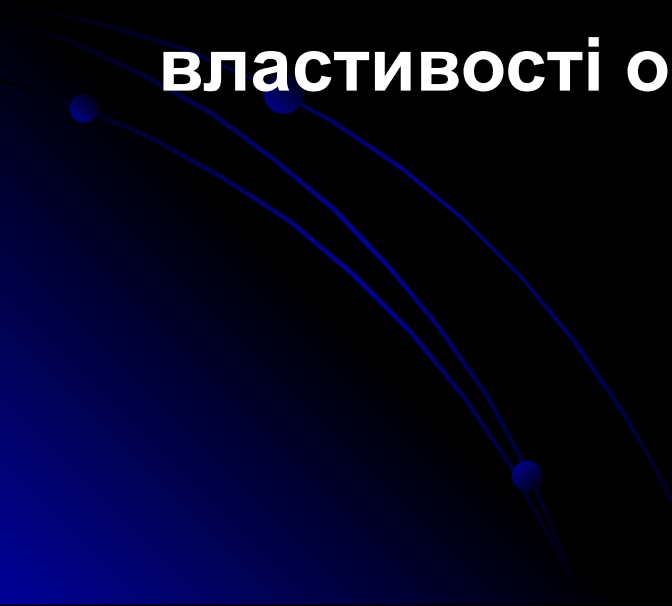

Визначення голосового тремтіння

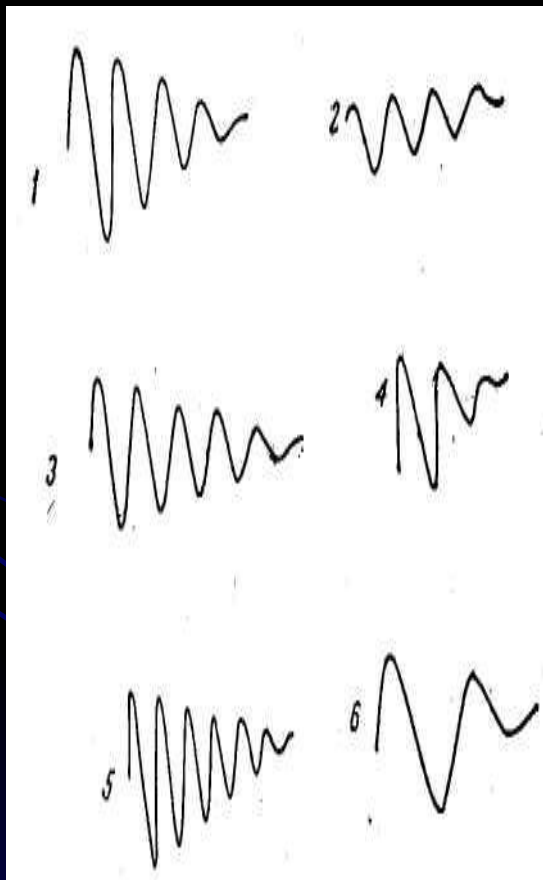

ПЕРКУССІЯ (*percussio*, греч.)

Перкусія, або вистукування грудної клітини - це метод, заснований на зміні властивостей звуку, що дозволяє судити про фізичні властивості органів і їх топографії.

Графічне зображення перкуторного звуку.

- 1 - гучний звук
- 2 - тихий
- 3 - тривалий
- 4 - короткий

ВИДИ ПЕРКУСІЇ

- **За способами перкусії**
  - Безпосередня
  - Опосередкована
- **За цілями перкусії**
  - Глибока (гучна)
  - Поверхнева (тиха)
- **За методами перкусії**
  - Порівняльна
  - Топографічна

Загальні правила перкусії легень

1. напрямок перкусії при визначенні меж легень проводять від ясного легеневогозвук у до тупого;

2. становище плессіметра має бути паралель но межі очікуваної тупості;

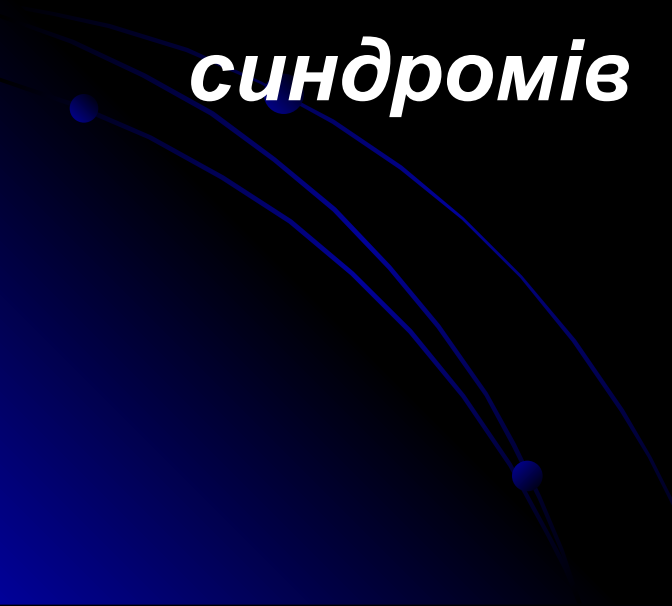
3. позначку межі роблять по стороні плессімет ра зверненого до даного паркурторного

Види перкуторного звуку

- 📧 **Ясний легеневий звук** (в нормі над здоровими легкими);
- 📧 **Тупий стегновий** (при ущільненні легеневої тканини);
- 📧 **Тимпанічний** (при наявності порожнини в легенях);
- 📧 - **Коробковий** (емфізема легенів).

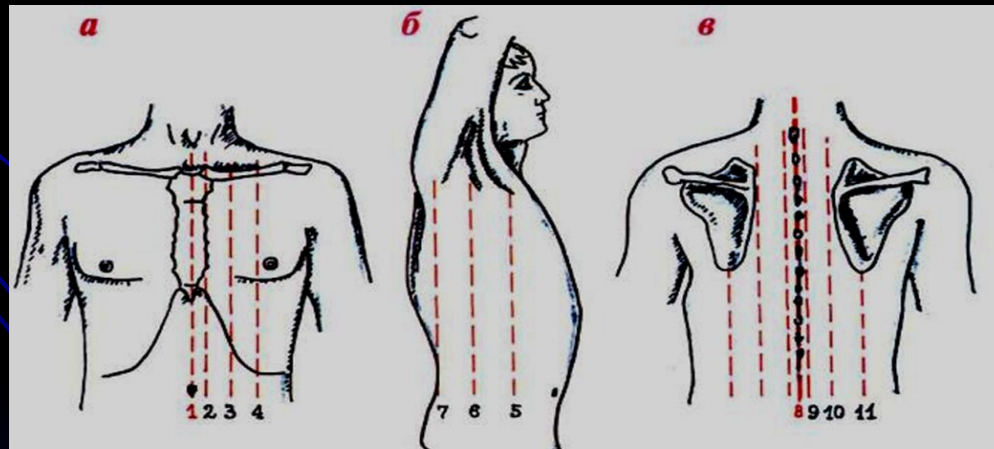

Цілі порівняльної перкусії легень

- *визначити характер патологічних змін у легенях і в плевральній порожнині*
  - *діагностика бронхолегеневих синдромів*
-

Цілі топографічної перкусії

- визначення меж легень з обох сторін і порівняння їх з фізіологічною нормою.

Верхні межі легень спереду і ззаду

Верхушки

• Поля Кренига

Поля Кренига

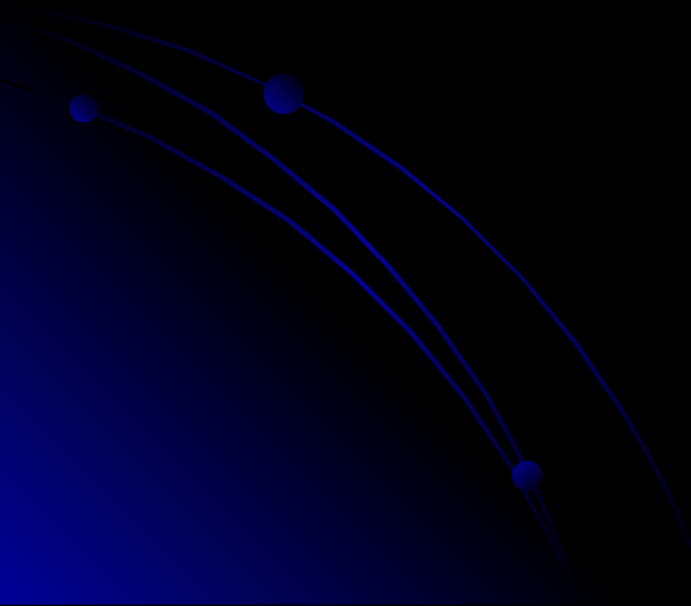
Нижні межі легень

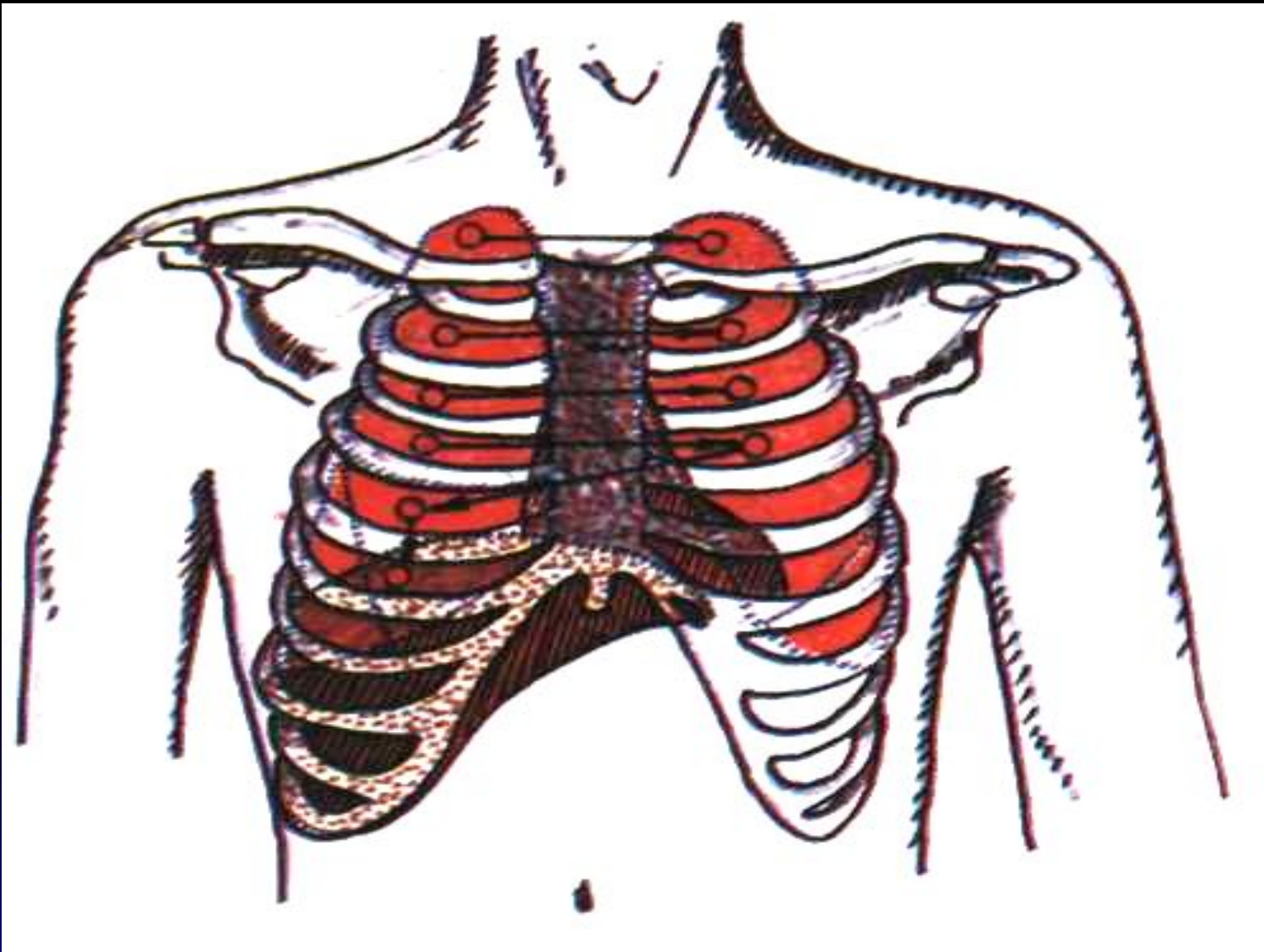
Топографическая перкуссия

Аускультация

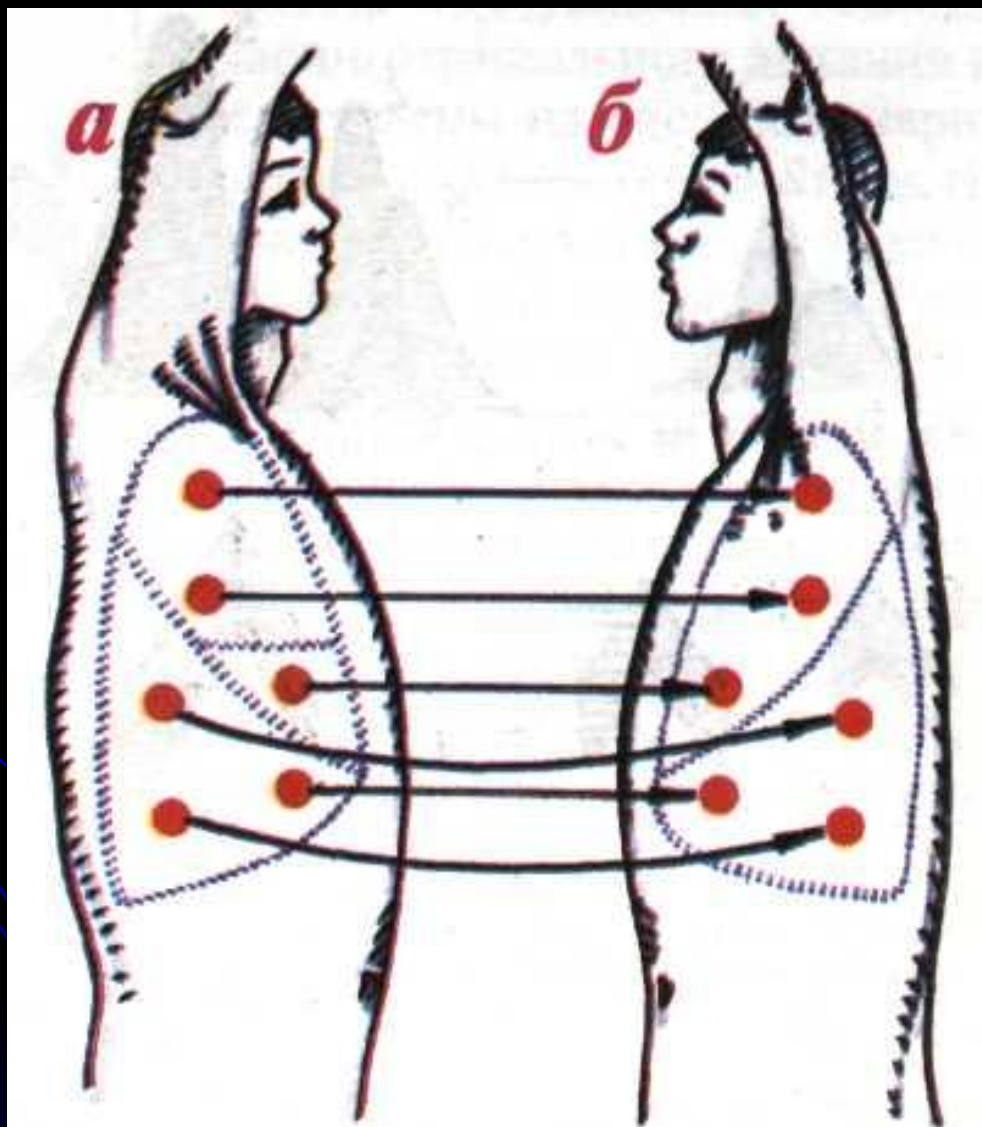
- **Аускультация легень** - це вислуховування акустичних явищ, що виникають в грудній клітці у зв'язку з нормальною або патологічною роботою органів.

Точки аускультації

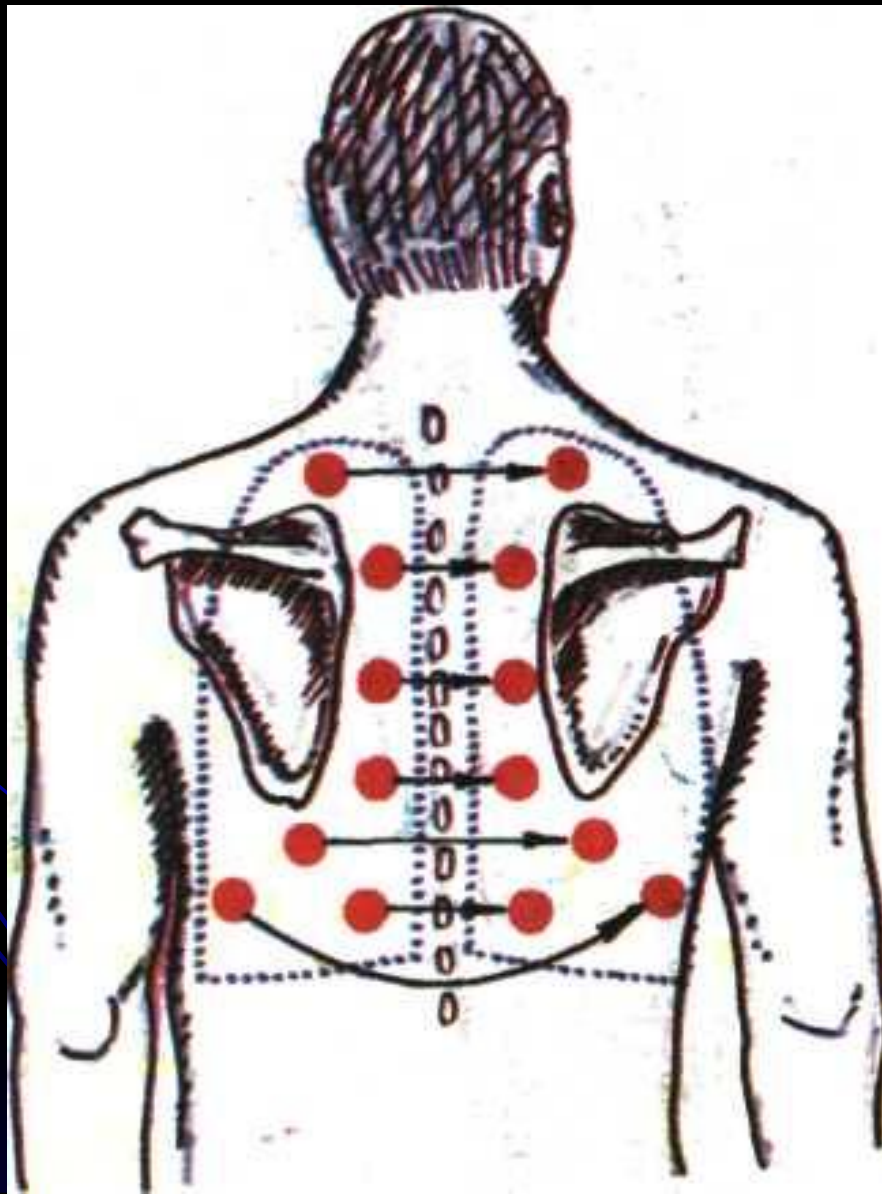

Точки аускультатції

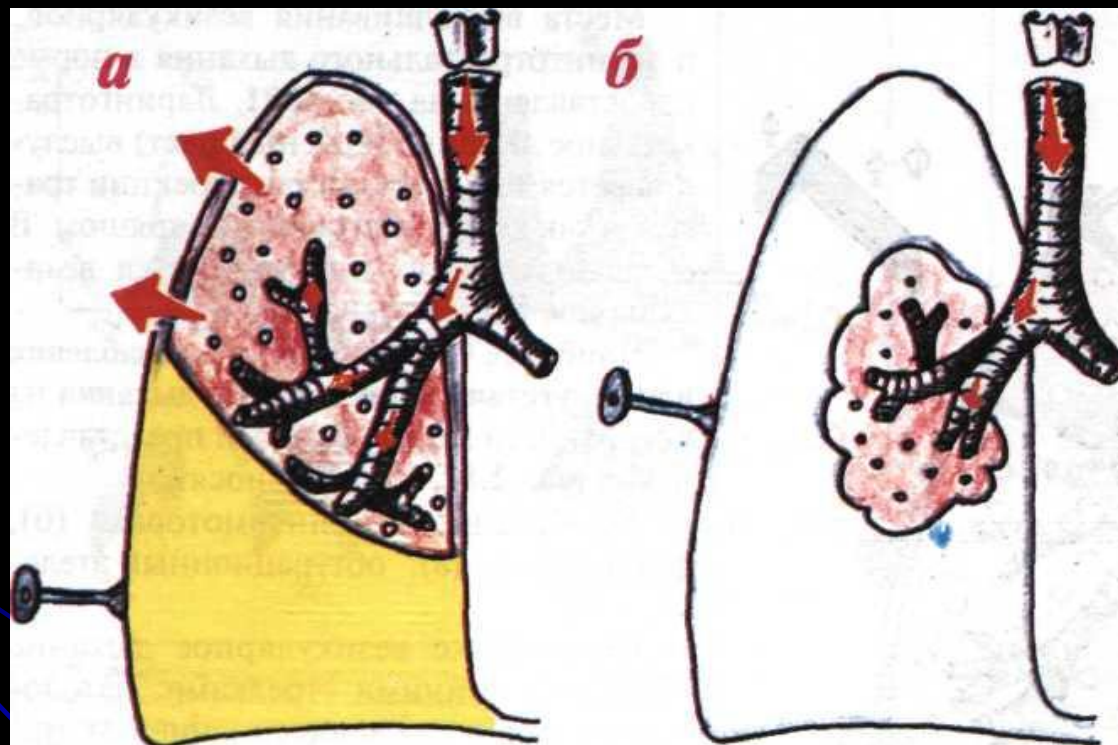
Точки аускультації

ДИХАЛЬНІ ШУМИ

- **Основні:** везикулярне дихання, прослуховується над всією поверхнею легеневої тканини, і бронхіальне дихання, прослуховується над проекцією верхніх дихальних шляхів (гортанню, трахеєю, великими бронхами) на поверхню передньої грудної стінки.
- **Додаткові:** крепітація, хрипи, шум тертя плеври.

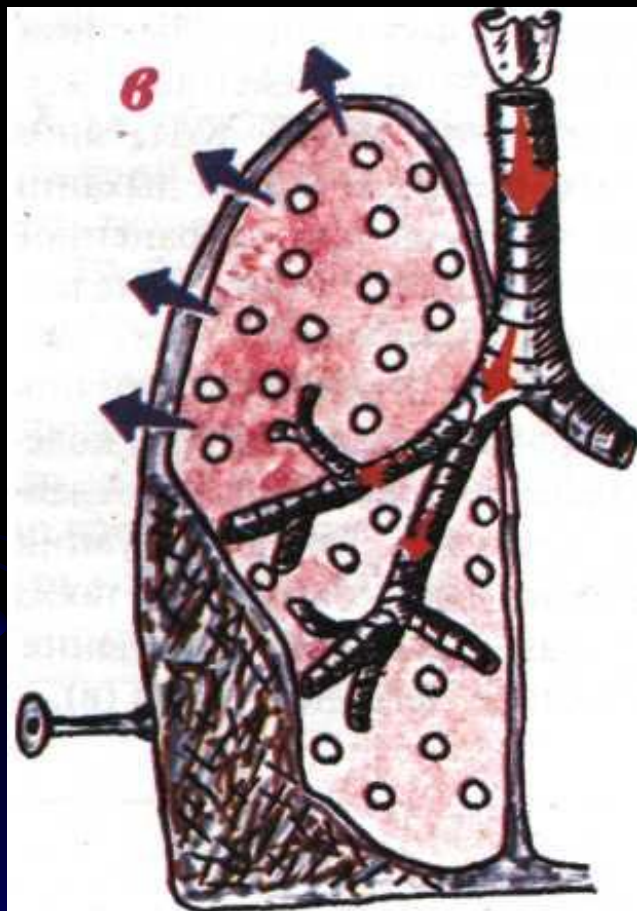
Ослаблене везикулярне дихання

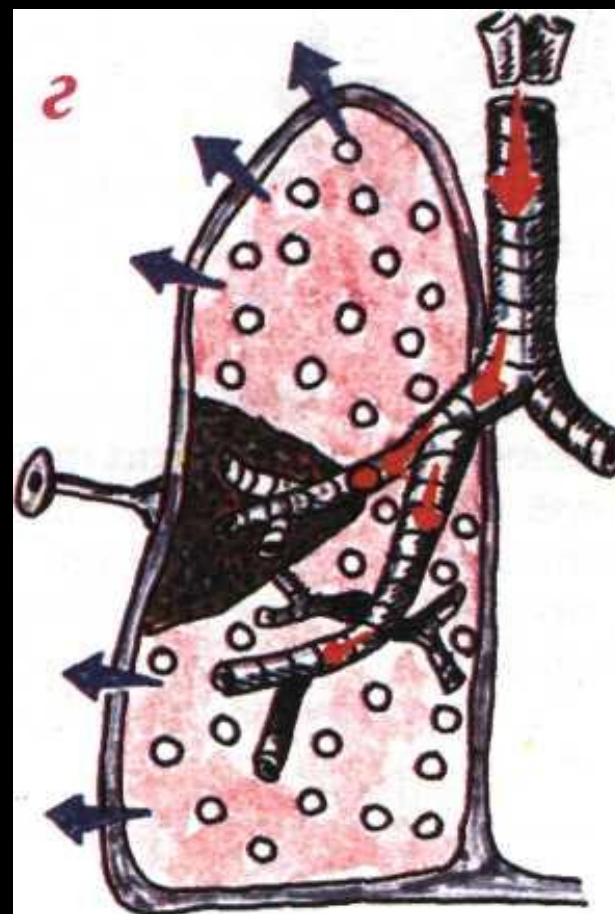
А- Гідроторакс

Б- Пневмоторакс

Ослаблене везикулярне дихання

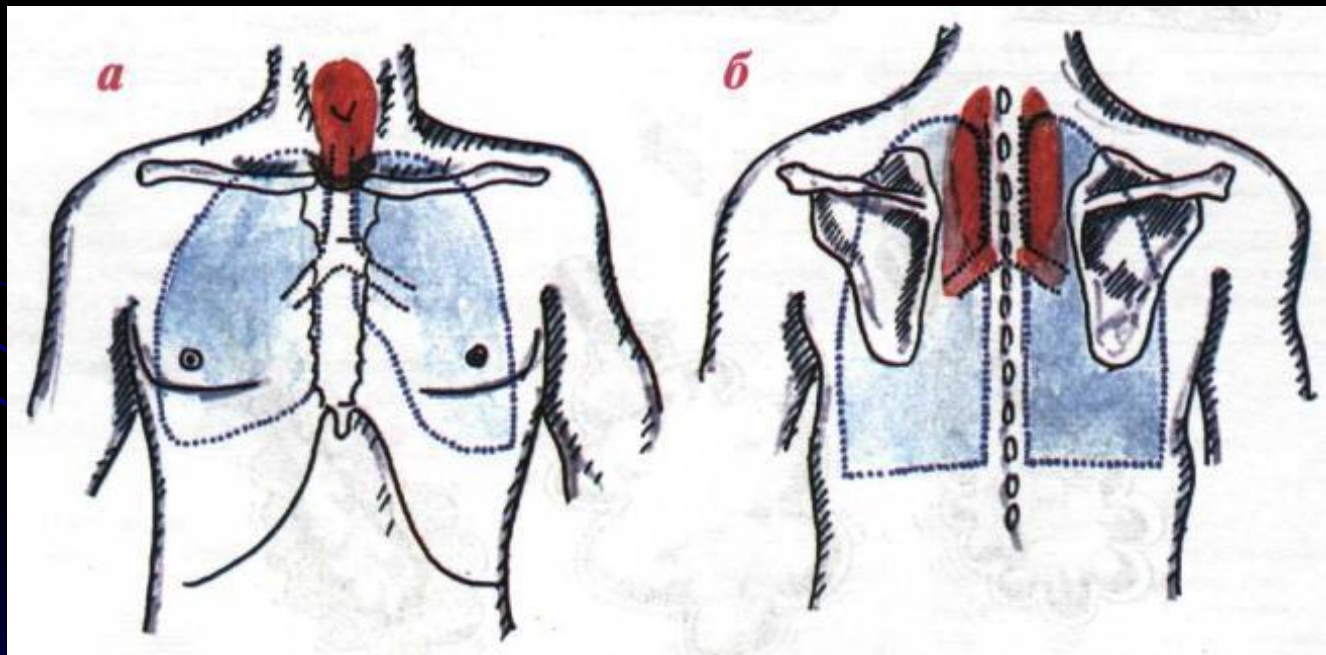

В- Фіброторакс

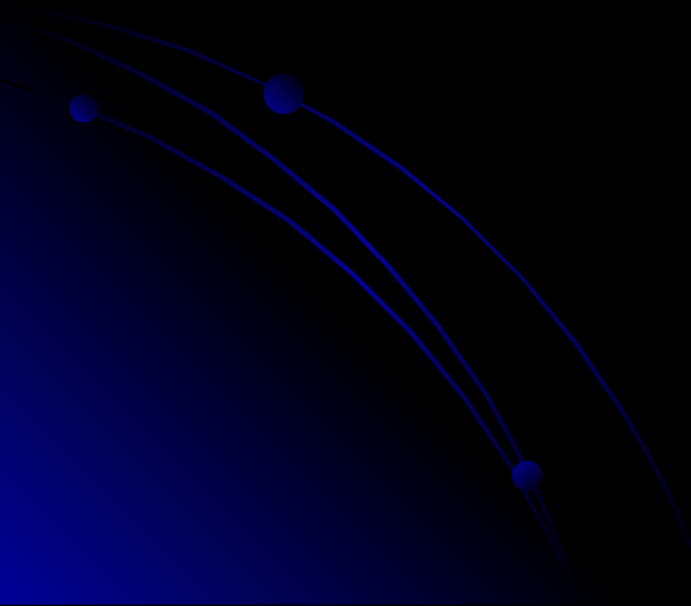
Г- Обтураційний ателектаз

Місця вислуховування бронхіального
(Червоним) і везикулярного дихання
(Синім кольором) в нормі.

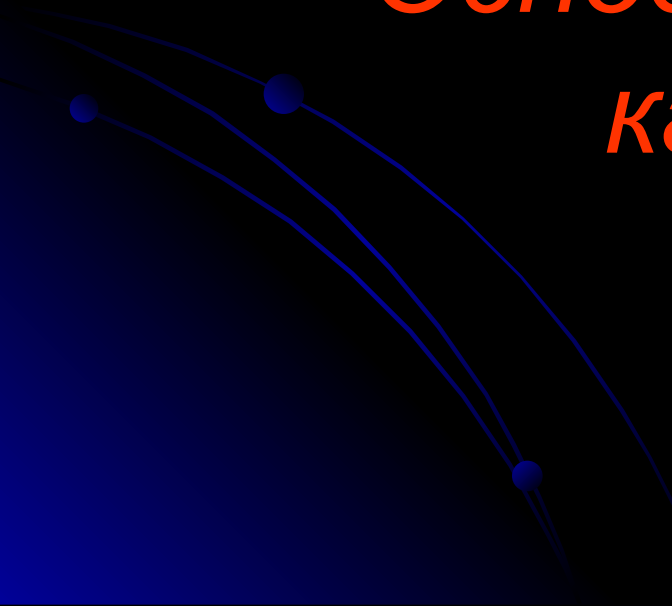

ПОБІЧНІ (ДОДАТКОВІ) ДИХАЛЬНІ ШУМИ

- хрипи
- крепітація
- шум тертя плеври

*Фізикальні методи
дослідження серцево-судинної
системи.
Основні синдроми в
кардіології.*

СКАРГИ

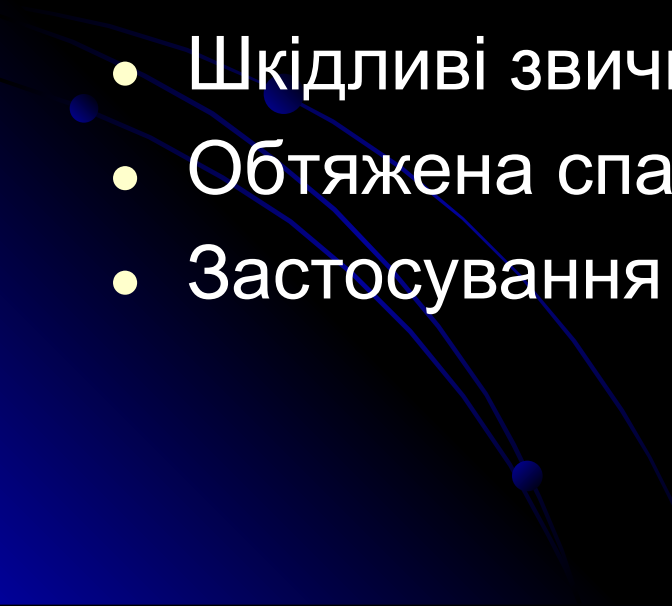
- болі в грудній клітці
- задишка, ядуха
- кашель
- кровохаркання
- набряки
- болі в правому підребер'ї
- збільшення живота
- серцебиття, перебої в роботі серця
- головний біль, запаморочення

Анамнез хвороби

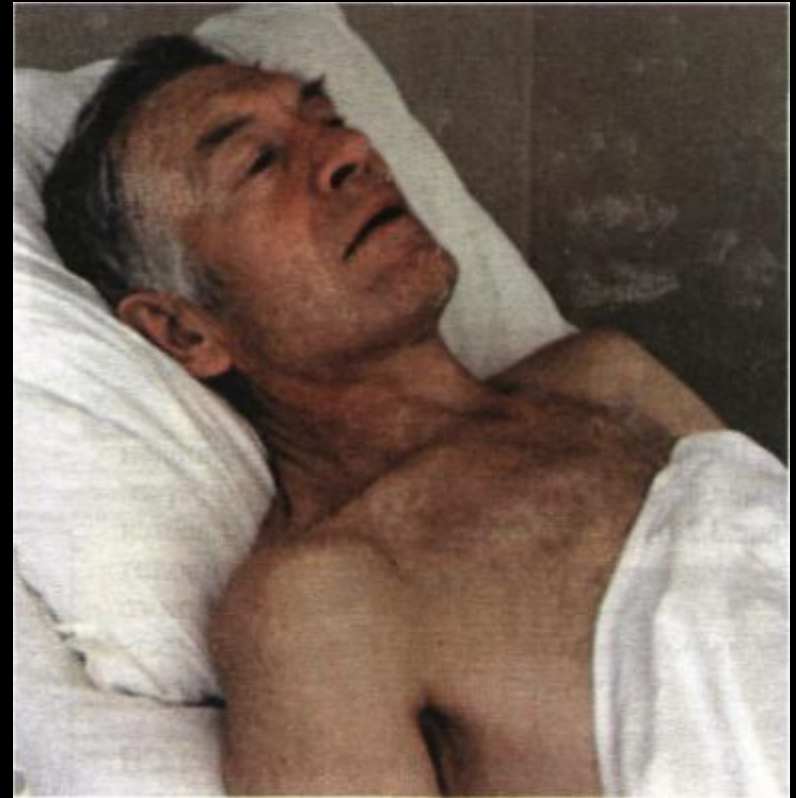
- Час появи симптомів
  - Зв'язок з фізичним навантаженням, охолодженням, інфекцією
  - Динаміка розвитку симптомів
  - Результати проведених досліджень
-

Анамнез життя

- Перенесені інфекції (ангіна, скарлатина, рожа, сифіліс)
  - Особливості харчування
  - Спосіб життя (гіподинамія)
  - Професійні шкідливості (стресові фактори)
  - Шкідливі звички
  - Обтяжена спадковість
  - Застосування оральних контрацептивів
-

Загальний огляд

- **Вимушене положення:**
  - з піднятим головним кінцем
  - **Ортопное** (напад серцевої астми)
  - **Положення спокою, з-м «читання афіш»**
    - (Стенокардія)
    - **Сидячи, зігнувшись вперед**
      - (ексудативний перикардит)

Загальний огляд («маски»)

- Обличчя Корвізара (виражена СН)
- Facies mitralis (мітральні пороки)
- особа гіпертоніка

Порушення обміну холестерину

- **Ксантоматоз** – відкладення холестерину в шкірі
- **Ксантоми**
- **Ксантелазми**

Рис. 4. Ксантелазми на коже век.

Загальний огляд. набряки.

- з'являються на ногах
- у вечірній час
- ціанотичні
- щільні

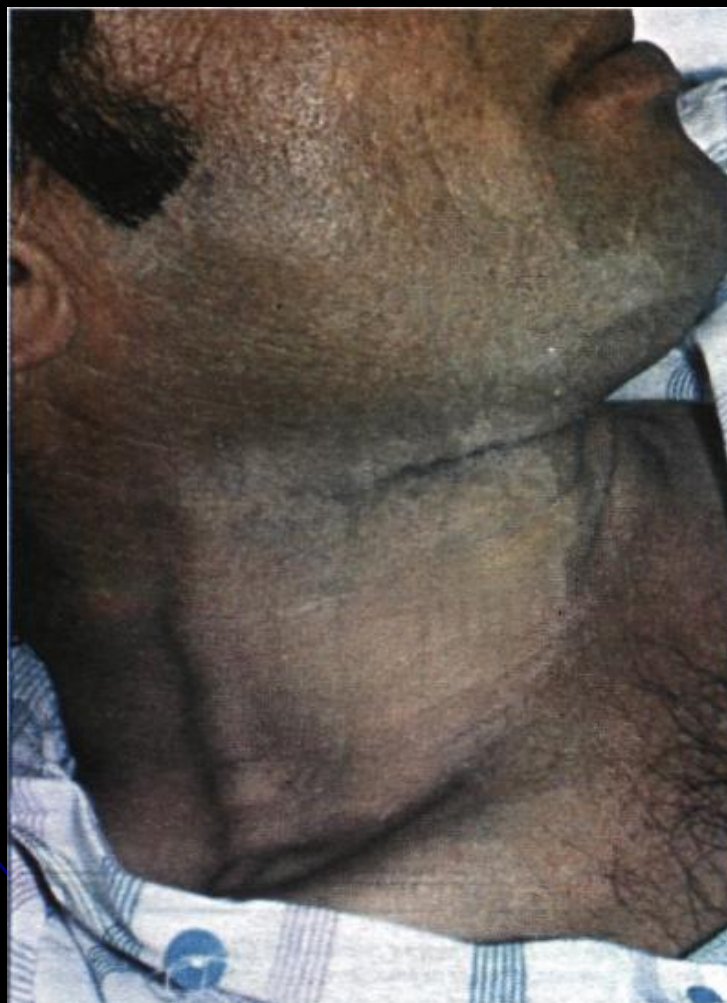

Набряки

- Асцит
- Гідроторакс
- Анасарка

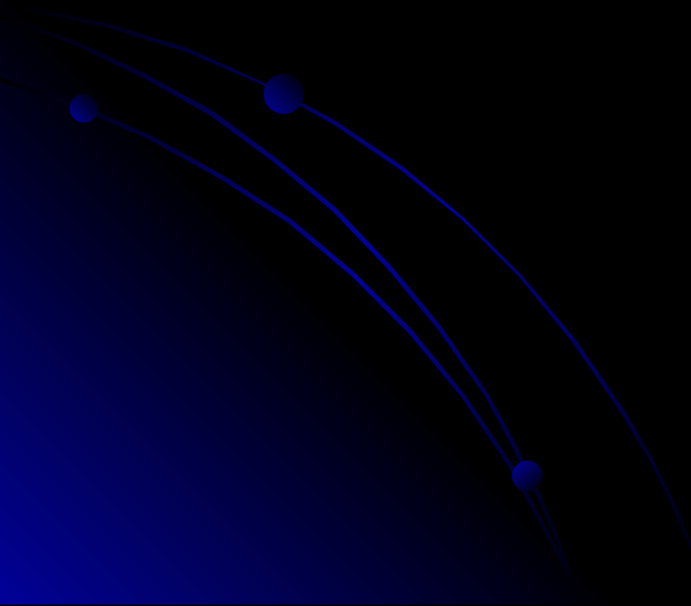
Набряклі вени шиї

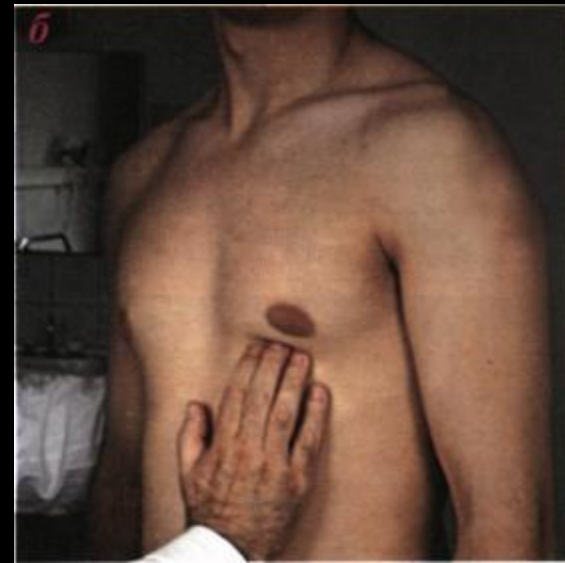
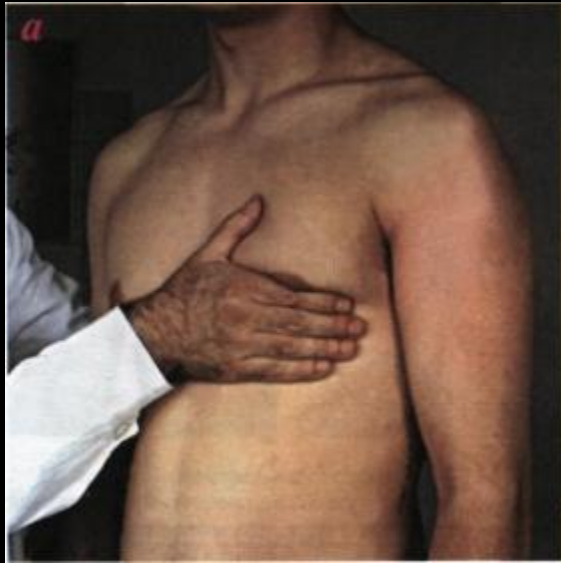

Пальпація

- Верхівковий поштовх
- серцевий поштовх
- Феномен «котячого муркотіння»

Верхівковий поштовх

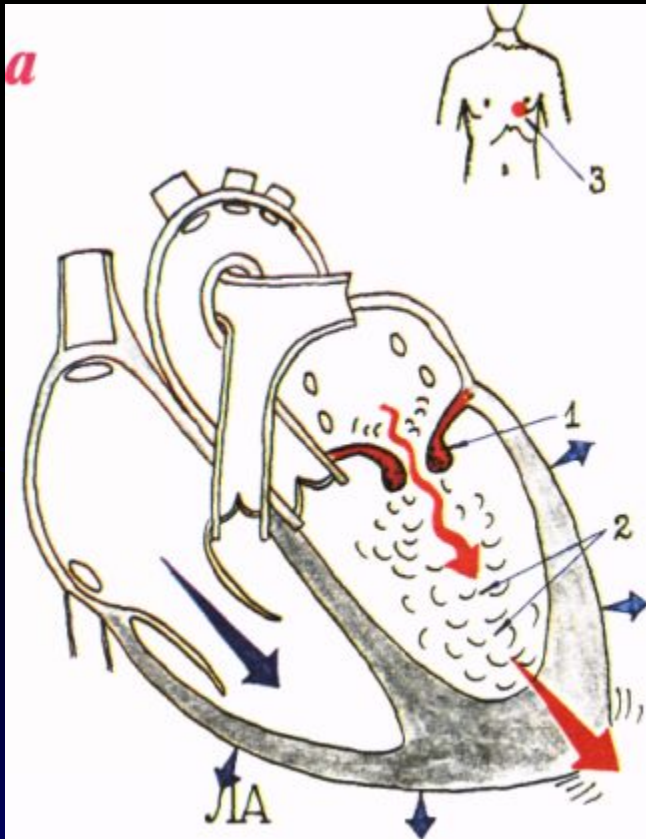
- Локалізується в 5-м м / р на 1-1,5 см до середини від лівої серединно-ключичній лінії
- Утворений лівим шлуночком

Серцевий поштовх

- Пальпується тільки при збільшенні правого шлуночка
- Визначається по лівому краю грудини у мечоподібного відростка

«Котяче муркотіння»

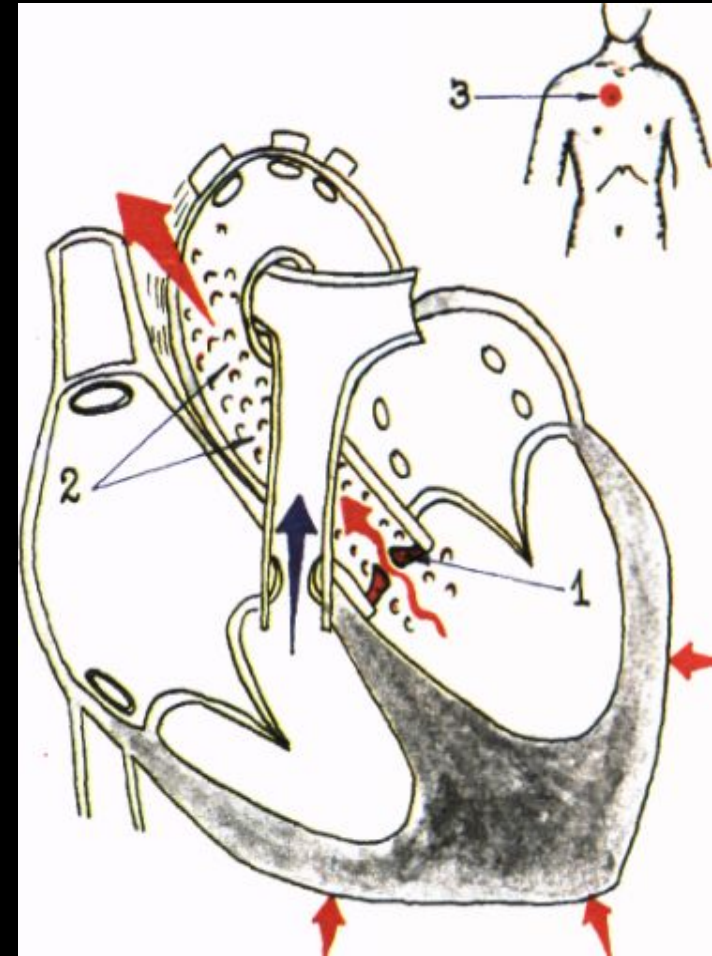

- **Діастоличне**

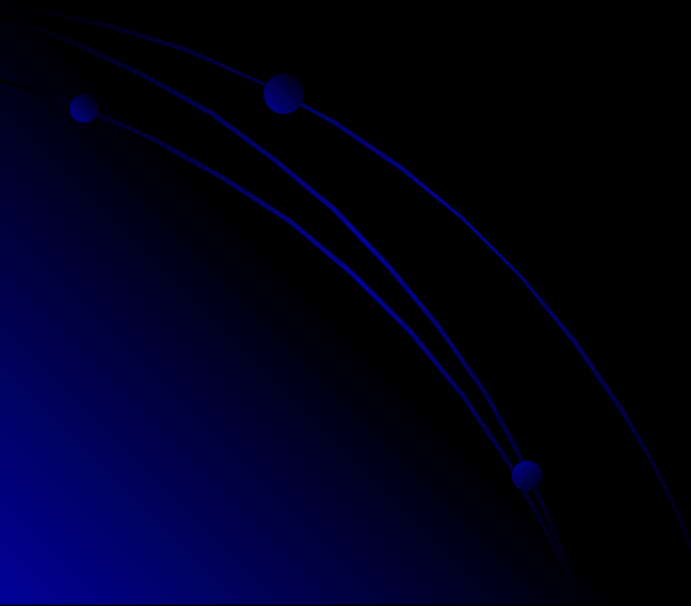
(не збігається з верхівковим поштовхом і пульсацією на сонних артеріях) - визначається на верхівці серця при мітральному стенозі

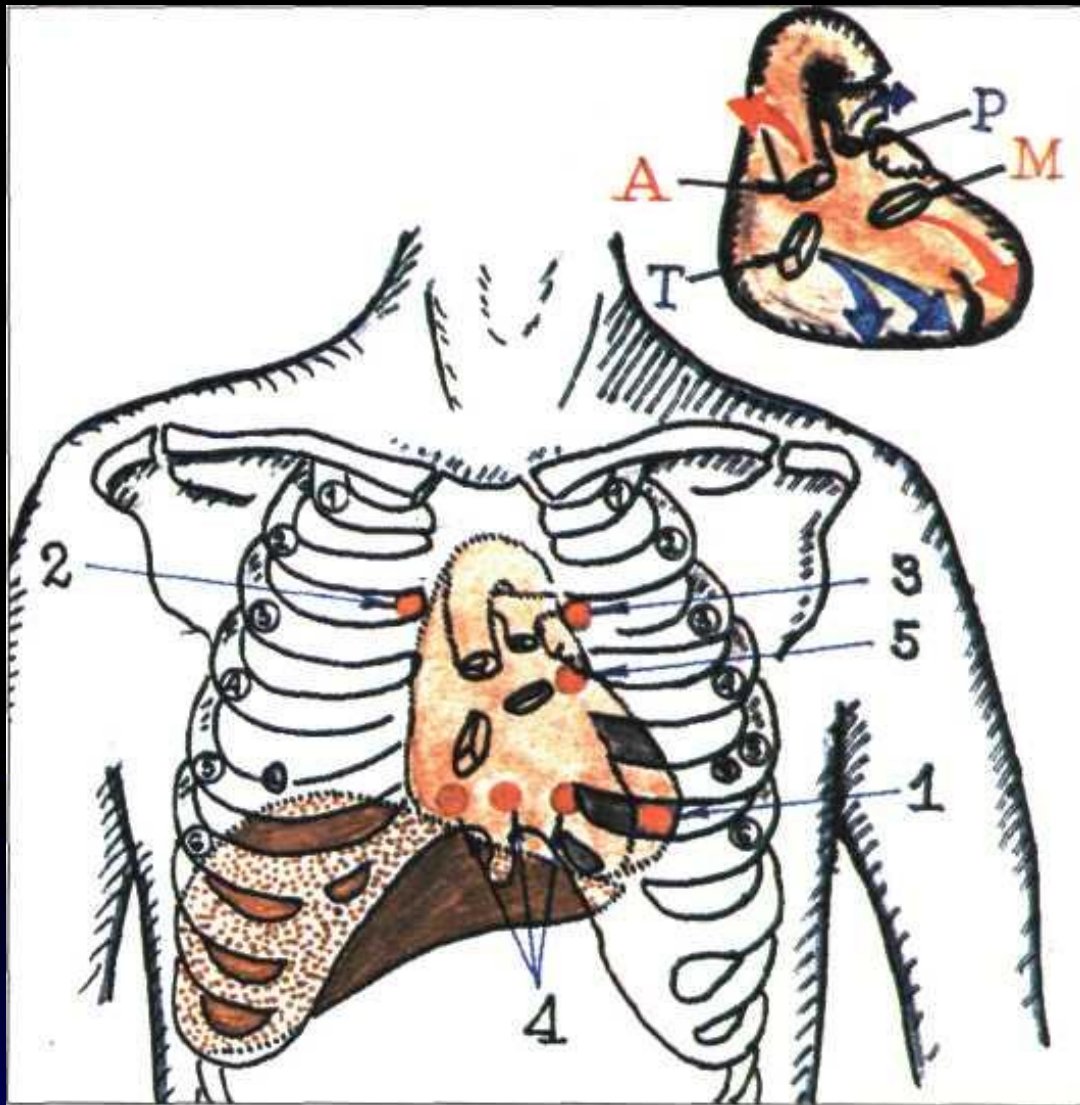
«Котяче муркотіння»

- **Систолічне** (збігається з верхівковим поштовхом і пульсацією на сонних артеріях) - визначається в 2-му м / р справа від грудини при аортальному стенозі

Аускультация серця

Проекція клапанів серця на передню грудну стінку, проведення звуків з клапанів і точки (області) аускультатції серця.

1 - верхівка серця;

2 і 3 - II міжребер'ї справа і зліва від грудини ' ,

4 - підстава мечоподібного відростка;

5 - точка Боткіна-Ерба;

А - аортальний,

М - мітральний,

Т - тристулковий клапани;

Р - клапан легеневої артерії.

Внутрішньосерцеві шуми

Внутрішньосерцеві шуми діляться на:

- **органічні**, що виникають внаслідок грубого органічного ураження клапанів і інших анатомічних структур серця (міжшлуночкової або атріосептальний);
  - **функціональні** шуми, в основі яких лежать не грубі порушення анатомічних структур, а порушення функції клапанного апарату, прискоренням руху крові через анатомічно незмінені отвори або зниження в'язкості крові.
-